ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΞΕΡΡΙΖΩΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΙΚΙΑΣ

ΤΟ ΝΕΟΝ ΚΥΜΑ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Ζητήματα τῶν ἐξ Αἰγύπτου Ἑλλήνων

ΤΗΣ κ. ΒΙΡΓΙΝΙΑΣ ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ

Κάθε Παρασκευή, ὁ Πειραιᾶς ὑποδέχεται ἕνα καράβι ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο γεμάτο ἀπὸ πτωχοὺς —ἢ μᾶλλον πτωχεύσαντες— Ἕλληνας, μέλη τῆς διαλυομένης παροικίας Αἰγύπτου. Μπογαλάκια καὶ καλάθια μὲ τὰ λίγα ὑπάρχοντά τους εἶναι οἱ ἀποσκευὲς ποὺ φέρνουν μαζύ τους. Κανένας ἀντιπρόσωπος τοῦ κράτους ἢ ἄλλων, ἔστω, ἰδιωτικῶν ὀργανώσεων, δὲν εἶναι κάτω νὰ τοὺς ὑποδεχθῆ, νὰ τοὺς βοηθήση στὰ πρῶτα βήματα τῆς προσφυγιᾶς τους.

Εἶδα μιὰ μητέρα μὲ δύο παιδιὰ 2 καὶ 3 ἐτῶν. Τὸ ἕνα ἦταν ἀνάπηρο καὶ ἔπρεπε ἀπαραιτήτως νὰ ἐξετασθῆ τὸ ταχύτερο σὲ νοσοκομεῖο ἀναπήρων παιδῶν. Ταξίδευε μόνη. Οἱ αἰγυπτιακὲς ἀρχὲς εἶχαν ἀπαγορεύσει τὴν ἀναχώρησι τοῦ συζύγου. Στὸ κατάστρωμα πέρασε τὶς δύο μέρες ποὺ χρειάζεται τὸ καράβι νὰ ἔρθη ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια. Δὲν μποροῦσε νὰ πληρώση γιὰ καλύτερη θέσι. Πρώτη φορὰ ἐρχόταν στὴν Ἑλλάδα. Οἱ γονεῖς της ἦταν μικρὰ παιδιὰ ὅταν μετανάστευσαν στὴν Αἴγυπτο. Σὰν τοὺς περισσότερους Ἕλληνες τῆς Αἰγύπτου, εἶχαν προσδεύσει στὴν δεύτερή τους πατρίδα, χωρὶς βεβαίως νὰ γίνουν καὶ πλούσιοι. Τώρα ἡ νέα πολιτικὴ τοῦ Νάσερ τοὺς ἐξαναγκάζει νὰ ξεριζωθοῦν καὶ νὰ ἔρθουν ἐδῶ.

Συνήθως ἕνα μέλος τῆς οἰκογενείας προηγεῖται μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ βρῆ ἐργασία καὶ στέγη, πρὶν ἔρθουν γυναῖκες καὶ παιδιά. Ἀλλὰ μῆνες περνοῦν, οἱ λίγες οἰκονομίες ἐξανεμίζονται καὶ ἐργασία δὲν βρίσκεται. Ἕνας ψηλός, γερὸς ἄνδρας ὑποδεχόταν τὴν οἰκογένειά του. Εἶχαν ἔρθει καὶ ἄς μὴν εἶχε βρῆ ἀκόμη ἐργασία. Ἦταν σερβιτόρος στὴν Αἴγυπτο. Τέτοια ἐποχὴ εἶναι σχεδὸν ἀδύνατο νὰ βρῆ ἐργασία ἐδῶ. Πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες πούλησε τὸ ρολόϊ του γιὰ νὰ πληρώση τὸ ἐνοίκιο τοῦ ἑνὸς δωματίου ὅπου κατοικοῦσε καὶ ὅπου θὰ ὁδηγοῦσε τώρα τὴν τετραμελῆ οἰκογένειά του.

Στὴν ἀρχή, ὅταν πρωτοφθάνουν, ἔχουν ἀκόμα τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ μποροῦσαν νὰ ἐργασθοῦν, νὰ ξαναρχίσουν τὴν ζωή τους. Ἀλλὰ γρήγορα βλέπουν ὅλες τὶς ἐλπίδες τους νὰ χάνωνται καὶ μαζὺ καὶ τὶς οἰκονομίες τους. Χάρις στὴν κωλυσιεργία καὶ τὴν ἔλλειψι πραγματικοῦ ἐνδιαφέροντος, προστίθενται 40,000—60.000 νέοι πρόσφυγες στὴν περιοχὴ πρωτευούσης.

Τὸ βασικὸ λάθος τῆς πολιτικῆς τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως εἶναι ὅτι, μέχρι σήμερα, πιστεύει ἀκόμα ὅτι θὰ μποροῦσε νὰ διασωθῆ ἡ παροικία μας στὴν Αἴγυπτο. Νομίζει ὅτι ἡ φιλία ποὺ συνδέει τὶς δύο χῶρες, ἡ εὐγνωμοσύνη ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ τρέφη ὁ Νάσερ πρὸς τοὺς Ἕλληνας ποὺ τοῦ στάθηκαν πιστοὶ στὶς πιὸ δύσκολες του στιγμὲς, θὰ ἦταν ἡ αἰτία προνομιακῆς μεταχειρίσεως τῶν Ἑλλήνων. Τοῦτο ἀπεδείχθη ἐσφαλμένη ἐκτίμησις τῶν πραγμάτων.

Τόσο φοβᾶται ἡ κυβέρνησις τὴν ἀντιμετώπισι νέου προσφυγικοῦ προβλήματος, ποὺ κατωχυρωμένη πίσω ἀπὸ τὴν ἐσφαλμένη αὐτὴ ἐκτίμησι, δὲν ἀντιμετωπίζει μὲ θάρρος τὴν νέα κατάστασι. Καὶ τὸ πιὸ τραγικὸ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι εἶναι ὅτι δὲν ὑπῆρχε κανένας λόγος νὰ γεννηθῆ σοβαρὸ θέμα προσφυγικό. Πρῶτον, διότι μὲ καλὸ χειρισμὸ τῆς ὑποθέσεως θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ βρεθοῦν κεφάλαια γιὰ τὴν πραγματικὴ ἀποκατάστασι τῶν νεοαφιχθέντων καί, δεύτερον διότι οἱ Ἕλληνες τῆς Αἰγύπτου εἶναι ἄνθρωποι δυναμικοί, ἐργατικοὶ καὶ ἀνεπτυγμένοι ποὺ δὲν χρειάζονται παρὰ μιὰ στοιχειώδη βοήθεια γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ὀρθοποδήσουν καὶ ν' ἀποτελέσουν θετικὰ καὶ χρήσιμα στοιχεῖα γιὰ τὴν οἰκονομία μας.

Γιὰ νὰ προληφθῆ ἡ ὁλοκληρωτικὴ καταστροφὴ, χρειάζεται πρῶτον μιὰ καλὴ ὀργάνωσις ποὺ ν' ἀναλάβη τὴν συστηματικὴ μελέτη καὶ ἐπίλυσι τῶν προβλημάτων ποὺ ἀνακύπτουν. Αὐτὴ τὴν στιγμὴ καμμιὰ ὑπηρεσία κρατικὴ ἢ μὴ δὲν θεωρεῖ τὸν ἑαυτόν της ὑπεύθυνο γιὰ τὴν ἐπίλυσι τῶν διαφόρων θεμάτων ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ νεοαφιχθέντες.

Τουλάχιστον δύο ὑπουργεῖα θεωροῦνται ἐν μέρει ἁρμόδια. Βασικά, ἡ περίθαλψις καὶ ὑποβοήθησις τῶν Ἑλλήνων τῆς Αἰγύπτου προτοῦ ἀναχωρήσουν θεωρεῖται τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, καὶ ἀφοῦ φθάσουν στὸν Πειραιᾶ, τοῦ ὑπουργείου Προνοίας. Ἔτσι π. χ. ἕνας ἄπορος στὴν Αἴγυπτο θὰ λάβη τὸ ἥμισυ τοῦ εἰσιτηρίου του ἀπὸ τὶς Προξενικὲς Ἀρχὲς, ἀλλ' ἡ εὐθύνη του φυσικὰ τελειώνει ἐκεῖ. Τὸ ὑπουργεῖο Προνοίας θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιληφθῆ ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα, μέχρι στιγμῆς ὅμως δὲν ἔχει μελετήσει τὸ θέμα, λόγω τοῦ ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς Αἰγύπτου δὲν θεωροῦνται ἄποροι. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὴν ἡμέρα τῆς ἀφίξεώς των, οἱ περισσότεροι δὲν εἶναι τελείως ἀπένταροι. Γρήγορα ὅμως γίνονται, μετὰ τὴν παρέλευσι μερικῶν ἑβδομάδων ὅπου γυρίζουν ἄνεργοι καὶ ἄστεγοι σὲ ξένο γι' αὐτοὺς τόπο.

Ὅ,τι μέτρα ἔχουν ληφθῆ μέχρι σήμερα εἶναι σπασμωδικά. Μόνο τὸ ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν ἔδειξε κάποια κατανόησι παρέχοντας κατὰ μέγα μέρος, εἰς τὴν πράξι, στοὺς ἀφικνουμένους ἀτέλεια ἀπὸ τελωνειακοὺς δασμούς.

Τὸ πρόβλημα δὲν θὰ λυθῆ ἂν δὲν ὑπάρξη μία ὀργάνωσι ὑπεύθυνη γιὰ τὸν συντονισμὸ, τὴν προώθησι καὶ ἐπίλυσι τῶν διαφόρων προβλημάτων. Κεφάλαια γιὰ τὸ ἔργο μποροῦν νὰ βρεθοῦν.

Τρεῖς εἶναι οἱ πηγὲς κεφαλαίων: Πρῶτον οἱ κοινοτικὲς περιουσίες τῶν διαλυομένων παροικιῶν, δεύτερον οἱ ἀποζημιώσεις τῶν κατασχημένων ἀπὸ τὸν Νάσερ ἰδιωτικῶν περιουσιῶν, καὶ τρίτον, τυχὸν διεθνὴ κεφάλαια ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ ἐξευρεθοῦν γιὰ τὸν σκοπὸν αὐτό.

Οἱ κοινοτικὲς περιουσίες στὴν Αἴγυπτο ὑπολογίζονται εἰς 10 ἑκατομ. λίρες Αἰγύπτου ἤτοι περίπου 650 ἑκ. δραχμές. Ἡ μεταφορὰ, ἔστω καὶ τμηματικῶς, αὐτῆς τῆς περιουσίας καὶ ἡ χρησιμοποίησις της ἐδῶ γιὰ τὴν ἵδρυσι σχολείων, νοσοκομείων, ἀκόμα καὶ γιὰ τὴν στέγασι ὡρισμένης κατηγορίας προσφύγων, θὰ βοηθοῦσε οὐσιαστικῶς στὴν ἐπίλυσι τοῦ θέματος. Οἱ κοινοτικὲς περιουσίες, συμφώνως πρὸς μιὰ συμφωνία τοῦ Μαρτίου 1949 περιέρχονται στὸ Ἑλληνικὸ κράτος ὅταν διαλυθοῦν οἱ κοινότητες. Προϋπόθεσις ἡ δηλαδή, τῆς μεταφορᾶς τῶν κεφαλαίων αὐτῶν εἶναι ἡ ἀποδοχὴ τῆς διαλύσεως τῶν κοινοτήτων. Αὐτὴ τὴν στιγμὴ βεβαίως, ὑπάρχουν ἀκόμα 50.000 — 60.000 Ἕλληνες στὴν Αἴγυπτο. Αὐτοὶ ὅμως φεύγουν. Εἶναι θέμα συνεννοήσεως καὶ μὲ τὶς κοινότητες ἀλλὰ ἰδίως διαπραγματεύσεων μὲ τὴν αἰγυπτιακὴ κυβέρνησι. Πρὶν ἀπ' ὅλα ὅμως, χρειάζεται νὰ κατανοηθῆ ὅτι ἡ διάλυσις εἶναι ἀναπόφευκτος.

Δεύτερον, εἶναι τὸ θέμα τῶν ἀποζημιώσεων τῶν ἰδιωτικῶν περιουσιῶν. Κανεὶς δὲν ξέρει ἀκριβῶς τὸ μέγεθος τῶν κρατικοποιουμένων ἢ ἐγκαταλελειμμένων περιουσιῶν. Ὑπολογίζονται ἀπὸ 100 μέχρι 150 ἑκατομ. λίρες Αἰγύπτου. Ἂν καὶ ἡ αἰγυπτιακὴ κυβέρνησις εἶχε κάθε δικαίωμα νὰ ἐφαρμόση ἕνα οἰκονομικὸ πρόγραμμα ποὺ πιστεύει ὅτι θ' ἀποβῆ ἐις ὄφελος τῆς χώρας, ἀσφαλῶς θὰ ἔπρεπε νὰ παραδεχθῆ ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιτύχη τὴν διακή της ἀνάπτυξι εἰς ἄφαρος ἄλλου καὶ δὴ φιλικοῦ κράτους. Ἡ ἀπόδοσις αὐτῶν τῶν κεφαλαίων ἐν εἴδει ἀποζημιώσεως, θὰ ὑποβοηθοῦσε τὴν ἵδρυσι νέων ἐπιχειρήσεων στὴν Ἑλλάδα, ὁπου θ' ἀπεφεύγετο ὄχι μόνον οἱ ἐξ Αἰγύπτου Ἕλληνες ἐργάτες καὶ ὑπάλληλοι, ἀλλὰ ἀσφαλῶς καὶ ἄλλες ἐργατικὲς χεῖρες.

Ἡ τρίτη πηγὴ εἶναι τὰ ξένα κεφάλαια, γιὰ τὴν ἄμεση ὑποβοήθησι, σ' αὐτὴ τὴν κρίσιμη καμπή. Ἡ διεθνὴς ἀλληλεγγύη ἔχει πολλὲς φορὲς ἀποδείξει τὴν χρησιμότητά της στὴν χώρα μας. Τώρα πλέον δὲν εἶναι οὔτε θέμα φιλανθρωπίας. Διεθνεῖς ὀργανώσεις καὶ διεθνεῖς συμβάσεις ὑπάρχουν ἤδη γιὰ νὰ βοηθήσουν μέλη-κράτη σὲ τέτοιες δύσκολες στιγμές.

Σήμερα οἱ παλαιοὶ ὁμογενεῖς τῆς Αἰγύπτου, ποὺ ὡς γνωστὸν καὶ κρήματα καὶ τὸ αἷμα τους ἔχουν προσφέρει στὴν Ἑλλάδα, ἐν ἀπογνώσει πλέον, θὰ συγκεντρωθοῦν γιὰ νὰ διακηρύξουν τὰ δικαιώματά τους.

ΒΙΡΓΙΝΙΑ ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ

ΕΚΕΙ ΟΠΟΥ ΔΙΑΚΥΒΕΥΕΤΑΙ ΤΟ ΓΟΗΤΡΟΝ ΤΟΥ Ο.Η.Ε.

Ὁ πόλεμος τοῦ Κογκὸ θέμα συμφερόντων

1.- ΟΙ ΛΕΥΚΟΙ ΑΥΘΕΝΤΑΙ ΤΟΥ ΤΣΟΜΠΕ

Ἡ ἐπιβολὴ τῶν μεγάλων ξένων ἑταιριῶν καὶ ἡ παντοδυναμία τῶν μισθοφόρων

ΕΝΩ ΠΑΝΤΟΥ ΠΛΑΝΑΤΑΙ Η ΣΚΙΑ ΤΟΥ ΛΟΥΜΟΥΜΠΑ

Τὰ γεγονότα τῆς Κατάγκα προσελκύουν τὴν διεθνῆ προσοχήν, ἰδίᾳ μετὰ τὰς αἱματηρὰς μάχας μεταξὺ τῶν δυνάμεων τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ τῶν μισθοφόρων τοῦ Τσομπέ, ὡς καὶ μετὰ τὰς ἀποκαλύψεις εἰς βάρος τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ροδεσίας τοῦ κ. Ὀ' Μπράϊεν, τοῦ παραιτηθέντος ἀντιπροσώπου τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν εἰς τὸ Κογκό. Ἡ Κατάγκα ἔχει γίνει τὸ πεδίον σκληρᾶς μάχης μεταξὺ πανισχύρων οἰκονομικῶν συμφερόντων ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ ἀνεξαρτήτου Κογκὸ καὶ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἀφ' ἑτέρου. Τὰ δραματικὰ παρασκήνια τῆς μάχης αὐτῆς ἀποκαλύπτει ἀμερόληπτος Γάλλος δημοσιογράφος, βαθὺς γνώστης τῶν πραγμάτων τοῦ Κογκό, εἰς δύο ἄρθρα του, ποὺ τὸ πρῶτον δημοσιεύεται κατωτέρω.

Ὁ Μωϋσῆς Τσομπὲ ἔχει γίνει πρόσωπον διεθνοῦς ἐνδιαφέροντος... Ἀνωτέρω: Ἀπεσταλμένοι τῶν ἐφημερίδων ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον τὸν περιστοιχίζουν κατὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἀπὸ τὸ Παρίσι εἰς τὴν Ἐλιζαμπετβίλ.

ΠΑΡΙΣΙ, Δεκέμβριος.

Γιατὶ ἡ Κατάγκα εἶναι τὸ κλειδὶ ὁλόκληρης τῆς ὑποθέσεως τοῦ Κογκό;

Κατ' ἀρχὴν ὑπάρχει ἕνας ἁπλὸς λόγος. Εἶναι οἰκονομικῆς φύσεως. Στὰ νότια τῆς ἐπαρχίας, κατὰ μῆκος τῶν συνόρων τῆς Ροδεσίας, ὑπάρχει μία ζώνη πλάτους 200 χιλιομέτρων ὅπου ἀφθονοῦν τὰ μεταλλεύματα. Εἶναι ἡ περιοχὴ τῆς παγκοσμίου κυρίας «Οὐνιὸν Μινιέρ». Ἀπὸ τὴ ζώνη αὐτὴ ἀγοράνουν, μεταξὺ ἄλλων 10% τοῦ χαλκοῦ, 60% τοῦ κοβαλτίου καὶ 40% τοῦ γερμανίου ποὺ καταναλίσκονται στὸν κόσμο. Αὐτὴ ἡ στενὴ λωρίς τοῦ ἐδάφους ἀπερρόφησε τὶς μισὲς ἀπὸ τὶς ἐπενδύσεις ποὺ ἔγιναν σ' ὁλόκληρο τὸ Κογκὸ μέσα σὲ ὀγδόντα χρόνια. Τὰ κέρδη εἶναι κολοσσιαῖα. Μὲ τὴν ἀνεξαρτησία, οἱ οἰκονομικὲς ὁμάδες κινδύνευαν νὰ τὰ χάσουν ὅλα. Δὲν εἶναι ἐκπληκτικὸ ὅτι προσπάθησαν νὰ προστατεύσουν τὰ συμφεροντά τους. Αὐτὸ ἐξηγεῖ κατὰ μέγα μέρος τὴν ἄνοδο στὴν ἐξουσία τοῦ κ. Τσομπὲ καὶ τὴν ἀπόσχιση τῆς Κατάγκα.

Σήμερον οἱ ἴδιες ὁμάδες προσπαθοῦν νὰ διατηρήσουν ὅσο εἶναι δυνατὸν περισσότερο τὴν ἀνεξαρτησία τῆς ἐπαρχίας. Εἶναι γνωστὸ ὅτι διαθέτουν ἰσχυρὰ μέσα...

Ὕστερα ἀπὸ ἕνα βαρὺν βομβαρδισμὸν τῶν δυνάμεων τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, μία ἀδελφὴ νοσοκόμος μεταφέρει ἕνα τραυματισμένον μικρὸν νέγρον εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Ἐλιζαμπετβίλ.

Γιὰ τὴν κυβέρνησι τῆς Λεοπολντβίλ τὸ πρόβλημα εἶναι ἐντελῶς τὸ ἀντίστροφο. Πρὶν ἀπὸ τὴν ἀνεξαρτησία, οἱ πληρωμὲς τῆς «Οὐνιὸν Μινιέρ» ἀντιπροσώπευον 200 ἑκατομμύρια φράγκα, ἤτοι 60% τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τοῦ Κογκό. Ἡ «Οὐνιὸν Μινιέρ» πληρώνει πάντοτε ἀλλὰ στὸν κ. Τσομπὲ ποὺ τὰ κρατᾶ ὅλα γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ταυτόχρονα τὰ ἔξοδα τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως ἔχουν αὐξηθῆ σημαντικά. Ὁ μισθοὶ τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἔχουν διπλασιασθῆ ἢ τριπλασιασθῆ. Ἀποτέλεσμα: ἡ οἰκονομικὴ κατάστασι εἶναι καταστροφική. Τὸ ἔλλειμμα τοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι αὐτὴ τὴν στιγμὴ 650 ἑκατομμύρια φράγκα. Τὸ νόμισμα καταρρέει. Ὁ ΟΗΕ στέλνει μερικοὺς ἀσκοὺς ὀξυγόνου. Παρεχώρησε ἕνα δάνειο 50 ἑκατομμυρίων φράγκων. Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀνεπαρκῆ. Εἶναι φανερὸ ὅτι ἡ ἀνάκτησι τῆς Κατάγκα θὰ διώρθωνε τὰ πράγματα ἐφ' ὅσον μάλιστα δὲν ὑπῆρχε ἀμφιβολία ὅτι οἱ πληρωμὲς θὰ ἀρχίζαναν σημαντικά. Γιὰ τοὺς οἰκονομολόγους εἶναι ζωτικὴ ἀνάγκη.

Ἀλλὰ ἀπὸ καιρὸ τὸ πρόβλημα τῆς Κατάγκα δὲν τίθεται ἀπὸ τὴν τεχνικὴν αὐτὴ πλευρά. Ἔγινε ὑπόθεση συναισθηματική. Γιὰ τοὺς πολιτικοὺς τῆς Λεοπολντβίλ, ἡ νότια ἐπαρχία εἶναι ἕνα εἶδος Ἀλσατίας — Λωρραίνης. Ὅλες οἱ ἰδιωτικὲς ἢ ἐπίσημες δηλώσεις περιστρέφονται γύρω ἀπὸ τὸ ἴδιο θέμα: ἀπελευθέρωση τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κατάγκα ποὺ κατατρίζει τὸ καθεστὼς τοῦ Τσομπέ. Τέλος τῆς «ἰμπεριαλιστικῆς λαβῆς στὴν Κατάγκα».

Ἡ Μεσημβρινὴ Ἐπαρχία ἔγινε τὸ ἔπαθλο τῆς πάλης γιὰ τὴν ἐξουσία μεταξὺ τῶν λουμουμπιστῶν καὶ τῶν ἀντιπάλων των. Τὸ σημεῖο αὐτὸ εἶναι σημαντικὸ γιατὶ ὁλόκληρος ὁ μελλοντικὸς πολιτικὸς προσανατολισμὸς τοῦ Κογκὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτό. Οἱ λουμουμπιστοὶ ὑπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ κ. Ἀντουὰν Γκιζένκα, ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ποὺ εἶχε τὴν ἴδια θέση καὶ ἐπὶ Λουμούμπα, κλίνουν σαφῶς ὑπὲρ τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν. Ἔχουν δημιουργήσει στενὲς ἐπαφὲς μὲ τὶς χῶρες τοῦ παραπετάσματος. Οἱ ἀντίπαλοί τους, ὅπως ὁ πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Καζαβούμπου, καὶ ὁ πρωθυπουργὸς Ἀντούλα, στρέφονται ἀντίθετα πρὸς τὴ Δύσι.

Οἱ λουμουμπιστοὶ ξεκινοῦν μὲ ἕνα βέβαιο πλεονέκτημα τὸ καθεστὼς τοῦ κ. Τσομπὲ ὑποστηρίζεται ἀπὸ τοὺς δυτικοὺς καὶ κατοπολεμᾶται βίαια ἀπὸ τοὺς ἀνατολικούς. Λοιπὸν κανεὶς στὸ Κογκὸ δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιτρέψη στὸν ἑαυτό του νὰ φανῆ χλιαρὸς στὸ πρόβλημα τῆς Κατάγκα γιατὶ θὰ θεωρηθῆ «προδότης».

Αὐτὴ ἡ κατάστασις ἐπιτρέπει στοὺς λουμουμπιστὰς νὰ κάμνουν ἕνα συνεχῆ ἐκβιασμό. Ὁ κ. Καζαβούμπου καὶ τὰ μέλη τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ καιρὸ ἤλπιζαν ὅτι θὰ κατέληγαν σὲ συμφωνία μὲ τὸν Τσομπέ. Μερικοὶ τὸ πιστεύουν ἀκόμα, ἀλλὰ κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τοῦ κ. Γκιζένκα εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ διακηρύσσουν τὴ θέλησή τους, νὰ ξεκαθαρίσουν τὴν κατάστασι ἀμέσως καὶ μάλιστα διὰ τῆς βίας. Διαρκῶς τοὺς φέγγουν ὅτι διστάζουν, ὅτι «συνεργάζονται μὲ τοὺς ἰμπεριαλιστάς», ὅτι ὑπερασπίζονται τὰ συμφέροντα τῶν οἰκονομικῶν δυνάμεων. Γιὰ νὰ μὴν φαίνωνται καθυστερημένοι, οἱ ἴδιοι οἱ μετριοπαθεῖς κάμνουν ἴδιες δηλώσεις καὶ σείουν τὰ ὅπλα. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι δὲν μποροῦν νὰ κάμουν διαφορετικά. Πρέπει νὰ προηγοῦνται τοῦ κινήματος γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ παρασυρθοῦν ἀπὸ τὸ χείμαρρο.

Τελευταῖα εἴδαμε πολλὰ παραδείγματα.

Ὁ στρατηγὸς Λουντούλα, ἀρχηγὸς τῶν λουμουμποφίλων στρατευμάτων ποὺ σταθμεύουν στὴν Σταλεύθιλ δηλώνει ὅτι εἶναι ἕτοιμος νὰ εἰσβάλη στὴν Κατάγκα. Ἀμέσως ὁ στρατηγὸς Μομπούτου συγκεντρώνει στρατὸ στὰ σύνορα τῆς Κατάγκα. Ὁ κ. Γκιζένκα ἀξιώνει γοργὴ στρατιωτικὴ δράσι ἐναντίον τῆς Μεσημβρινῆς Ἐπαρχίας. Ἀμέσως ὁ κ. Ἀντούλα κηρύσσει γενικὴν ἐπιστράτευση καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν Πληροφοριῶν κ. Ἰλέο βεβαιώνει ὅτι δὲν ὑπῆρχεν πλέον ζήτημα διαπραγματεύσεων μὲ τὸν κ. Τσομπέ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ζητεῖται «πλήρης ὑποταγή». Οἱ λουμουμπιστοὶ καταγγέλλουν τὴν «ἀδράνειαν τοῦ ΟΗΕ»; Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἀφήνει νὰ ἐννοηθῆ ὅτι ἡ Κυβέρνησή του εἶναι πρόθυμη νὰ συμμαχήση μὲ τὶς κομμουνιστικὲς χῶρες γιὰ νὰ πάρη τὴ στρατιωτικὴ βοήθεια ποὺ τῆς χρειάζεται. Λοιπὸν οἱ τέσσερις ἄνθρωποι οἱ κ. κ. Μπομπούτου, Ἀντούλα, Ἰλέο καὶ Μομπούτου μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν ὡς «φιλοδυτικοὶ» καὶ δεδηλωμένοι ἀντίπαλοι τοῦ λουμουμπισμοῦ.

Γιὰ τοὺς παρατηρητὰς ἕνα πρᾶγμα εἶναι βέβαιον: αὐτὴ ἡ δημαγωγία, αὐτὴ ἡ ταραχή, αὐτὴ ἡ συνεχὴς πλειοδοσία καὶ αὐτὴ ἡ ἀσβέρνητικὴ ἀνικανότης δὲν θὰ παύσουν παρὰ μονάχα ὅταν λήξη ἡ ἀπόσχισι τῆς Κατάγκα. Ἐφόσον δὲν ἀνοίξη αὐτὸ τὸ ἀπόστημα τὸ Κογκὸ θὰ παραμείνη ὅπως εἶναι ἐδῶ καὶ ἑνάμισυ χρόνο, μιὰ χώρα σὲ πλήρη ἀναρχία, μιὰ πυριτιδαποθήκη ἕτοιμη νὰ ἀνατιναχθῆ σὲ κάθε στιγμή, μία ἑστία μολύνσεως γιὰ τὴν ὑπόλοιπη Ἀφρική.

Δύο χιλιάδες χιλιόμετρα χωρίζουν τὴ Λεοπολντβίλ ἀπὸ τὴν Ἐλιζαμπετβίλ. Χωρίζουν ἐπίσης δύο διαφορετικοὺς κόσμους. Ἡ πρωτεύουσα εἶναι μία εὐρωπαϊκὴ πόλις φυτευμένη τεχνητὰ μέσα στὴν Ἀφρικὴ τοῦ παρθένου δάσους, τῆς ὑγρῆς ζέστης καὶ τοῦ φυλετικοῦ πολέμου. Εἶναι μία ὄσπρη νησίδα μέσα σὲ μιὰ χώρα ποὺ εἶναι ἀκόμη ἡμιαγρία.

Στὴν Ἐλιζαμπετβίλ ἀνακαλύπτουμε μία ὁλότελα διαφορετικὴ Ἀφρική. Κάμνει δροσιά. Κοιμᾶστε μὲ σκεπάσματα. Καλλιεργοῦνται λαχανικὰ καὶ βόσκουν ζῶα τῆς Εὐρώπης. Γύρω ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα ὑπάρχει ἕνα βιομηχανικὸ τοπίο ποὺ μὲ ἐλάχιστες διαφορὲς θὰ μποροῦσατε νὰ συναντήσετε στὴ Βόρειο Γαλλία.

Οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐπίσης διαφορετικοί. Στὴν Κεντρικὴν Ἀφρικὴ συντρίβονται ἀπὸ τὴ βλάστησι καὶ τὸ κλῖμα ποὺ κυριαρχοῦν. Ἐδῶ ἐπέβαλαν τὸ δικό τους νόμο. Αὐτὴν τὴν Ἀφρικὴ τὴν ἔχουν ἐξημερώσει καὶ τὴν ἔχουν κάμει Ἄσπρη Ἀφρική. Δὲν ἐγνώρισαν τὴν καταστρεπτικὴ «ἀποικιακὴ ζωὴ» δηλητηριασμένη ἀπὸ τὸν καταχθόνιο κύκλο τοῦ οὐ Ἴ σκυ, τῆς σιέστας, τοῦ φαρμακείου, τῶν μικρῶν συκοφαντιῶν, τῶν μακρῶν συνομιλιῶν ποὺ ἀφοροῦν τὴν προσεχῆ ἄδεια, ἀνάμεσα σὲ δυὸ ἐκρήξεις βλακώδους ἀγανακτήσεως ἐναντίον «αὐτοῦ τοῦ καταραμένου τόπου» αὐτοῦ τοῦ «ἡλίθιου μπόῦ». Στὴν Κατάγκα ἔκτισαν τὸ σπίτι τους. Διετήρησαν τὴν σωματικὴ καὶ ἠθικὴ τους ὑγεία. Ἔσκαψαν μεταλλεῖα καὶ ἄνοιξαν γιαπιά. Ἐτοποθέτησαν τεράστια κεφάλαια.

Ἀντέδρασαν στὴν ἄνοδο τοῦ ἀφρικανικοῦ ἐθνικισμοῦ. Ἀλλοῦ, στὴ μαύρη Ἀφρική, οἱ ἄνθρωποι συνθηκολόγησαν. Ἐδῶ εἶπαν «ὄχι». Ἡ ἀποψίς τους εἶναι: «Αὐτὴ τὴ χώρα ἐμεῖς τὴν ἔχουμε κάμει. Εἴμαστε στὸ σπίτι μας καὶ μένουμε. Οἱ πολιτικοὶ τῶν Βρυξελλῶν δὲν κατάλαβαν τίποτε. Εἶναι προδότες ἢ παλιάνθρωποι. Δὲ θὰ λογαριάσουμε διόλου τὶς ἀποφάσεις τους». Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ψάξουμε μακρυὰ γιὰ νὰ βροῦμε συγκρίσεις. Ἀρκεῖ νὰ κυττάξουμε πρὸς τὸ Ἀλγέρι ἢ τὸ Ἀκρωτήριο. Στὰ δύο ἄκρα αὐτοῦ τοῦ ἄξονος βρίσκουμε σχεδὸν τὴν ἴδια ράτσα μὲ τὰ ἐνεργητικά της ἐλαττώματα καὶ τὰ ἀναμφισβήτητα προτερήματα. Ἀπὸ τὸ βορρᾶ ὡς τὸ Νότο ἐπικρατεῖ ἡ ἴδια νοοτροπία, ἡ ἴδια ἄρνησι τῆς «πορείας τῆς ἱστορίας», ἡ ἴδια περιφρόνησις γιὰ τὴ μητρόπολι «ποὺ ἔχει κάσει τὸν ἀνδρισμό της», ἡ ἴδια ἀπόφασι νὰ μὴν καμφθοῦν μπροστὰ στὴν ἀνάγκη.

Πρὶν ἀπὸ ἕνα χρόνο ὅταν πήγαινε κανεὶς στὸ προεδρικὸ μέγαρο γιὰ νὰ ἰδῆ τὸν κ. Τσομπὲ διεπίστωνε μὲ ἔκπληξι ὅτι ὅλοι οἱ σύμβουλοί του ἦταν Βέλγοι. Καὶ ὅταν ἔδινε συνέντευξι, ὁ πρόεδρος ἐμφανίζονταν μὲ τοὺς Εὐρωπαίους βοηθούς του ποὺ τοῦ ψιθύριζαν τὶς καλὲς ἀπαντήσεις. Σήμερα τὰ πράγματα γίνονται πιὸ διακριτικά, ἀλλὰ πάντοτε οἱ λευκοὶ ἀποτελοῦν τὰ σκελετὸ τοῦ καθεστῶτος

Ἡ περίφημη «Λεγεὼν τῶν ὁρικαλέων», ποὺ ἀποτελοῦνταν κυρίως ἀπὸ τυχοδιῶκτες, ἔχει διαλυθῆ ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ὅλοι ἔφυγαν ἀπ' τὸ ἔδαφος τῆς Κατάγκα. Μένουν ἀκόμη 20.000 λευκοὶ ποὺ μετέχουν στὴν ἄμυνα τοῦ καθεστῶτος.

Στὸ στρατὸ ὑπάρχουν περίπου 400 «μισθοφόροι» ποὺ ὑπηρετοῦν μὲ συμβόλαια καὶ πληρώνονται ἡγεμονικά. Ὑπάρχουν Γερμανοί, Ἄγγλοι, Γάλλοι, Ἰταλοί, Ἕλληνες κ. λ.π. Πολλοὶ εἶναι πρώην ἀποικοὶ ἢ πρώην στρατιωτικοὶ ποὺ ἀπογοητεύθηκαν ἀπὸ τὴν πολιτικὴν τῆς κυβερνήσεώς τους. Π. χ. μεταξὺ τῶν Γάλλων ὑπάρχουν δώδεκα ἀξιωματικοὶ τοῦ Πρώτου Συντάγματος τῶν Ἀλεξιπτωτιστῶν τ